

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1999-2000

4 AVRIL 2000

Proposition de loi visant à améliorer le statut social des travailleurs indépendants (1)

(Déposée par M. Philippe Mahoux)

DÉVELOPPEMENTS

Depuis quelques années, l'emploi «indépendant» se développe.

On peut raisonnablement affirmer que le monde des indépendants est en pleine mutation. L'image du commerçant, de la profession libérale, de la petite entreprise, que nous connaissions il y a 20 ans, a profondément changé. Les conditions dans lesquelles s'exerce le métier d'indépendant aussi.

On ne recourt plus nécessairement à la voie du travail indépendant par vocation. De plus en plus nombreux sont ceux qui sont contraints, par leur profession, par l'évolution que celle-ci connaît aujourd'hui, par l'absence de travail salarié, à choisir un statut d'indépendant qui se révèle d'ailleurs souvent être un statut de...faux indépendant.

D'emblée, trois remarques peuvent être formulées :

1. Ces nouvelles catégories d'indépendants sont souvent mal informées, et ce déficit d'information provoque des situations sociales difficiles rejaillissant souvent sur des familles entières, mais aussi de plus en plus sur la collectivité (les CPAS sont de plus en plus confrontés à des «cas sociaux» venant du monde des indépendants qui sollicitent le minimex).

2. Les demandes de ces indépendants, vis-à-vis de leur statut social ont elles aussi fondamentalement

(1) La présente proposition de loi a déjà été déposée au Sénat le 10 décembre 1998, sous le numéro 1-1187/1.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1999-2000

4 APRIL 2000

Wetsvoorstel ter verbetering van het sociaal statuut der zelfstandigen (1)

(Ingediend door de heer Philippe Mahoux)

TOELICHTING

De toevloed van nieuwe zelfstandigen heeft het beroep de laatste jaren grondig veranderd.

Het beeld dat we twintig jaar geleden hadden van de handelaar, het vrije beroep en de kleine onderneming is inmiddels volledig achterhaald en ook de werkomstandigheden zijn nu helemaal anders.

Zelfstandige worden is niet langer een roeping: velen kiezen noodgedwongen voor het statuut van zelfstandige, omdat hun beroep momenteel ongunstig evolueert of omdat ze geen werk in loondienst vinden, maar vaak blijkt dit statuut een nepstatuut te zijn.

Drie elementen vallen onmiddellijk op:

1. Deze nieuwe categorieën zelfstandigen zijn vaak slecht geïnformeerd, wat kan leiden tot ernstige sociale problemen voor heel het gezin, maar steeds vaker ook voor de gemeenschap (de OCMW's krijgen steeds meer te maken met «sociale gevallen» uit de wereld der zelfstandigen die het bestaansminimum aanvragen).

2. Deze zelfstandigen stellen ook heel andere eisen ten aanzien van hun sociaal statuut. Ze komen vaak

(1) Dit wetsvoorstel werd reeds in de Senaat ingediend op 10 december 1998, onder het nummer 1-1187/1.

évolué. Issus majoritairement d'un sérail «salarié», les indépendants attendent de leur statut social une meilleure couverture, pour eux et pour leur famille, que celle dont ils peuvent bénéficier à l'heure actuelle. Un nombre croissant d'entre eux sont des femmes avec des problématiques et des demandes bien spécifiques.

3. Les revenus de ces nouveaux indépendants sont souvent faibles et la plupart d'entre eux en appellent à une plus grande solidarité.

Nous sommes donc convaincus que le statut social des travailleurs indépendants doit être revu pour tenir compte des évolutions sociologiques et économiques.

Cependant, toute réforme du statut des indépendants doit intégrer la nécessité de l'équilibre du système. En d'autres termes, toute amélioration du statut doit aller de pair avec une modification dans la perception des cotisations, qui assure cet équilibre dans le souci d'une plus grande solidarité du secteur.

Pour commencer, examinons plus en détails la situation socio-économique des travailleurs indépendants et la couverture sociale qui leur est offerte.

Ce n'est pas un fait nouveau: les paradoxes inhérents à ce statut social sont nombreux. Sans vouloir tirer, dans cette introduction, un bilan exhaustif, on peut citer, à titre d'exemples:

- les revenus pris en compte pour la perception des cotisations sociales sont plafonnés, ce qui signifie que toute une masse de revenus échappe totalement à cette perception sociale. Les personnes les plus aisées contribuent donc proportionnellement moins que les indépendants qui ont des revenus modestes;
- l'allocation familiale pour le premier enfant d'un indépendant est substantiellement moindre que celle d'un salarié ou encore d'un fonctionnaire;
- la protection de la maternité de la travailleuse indépendante apparaît insuffisante en comparaison de la protection assurée dans le régime des travailleurs salariés.

Parallèlement, il faut cependant relever que:

- les indépendants, dans leur ensemble, contribuent comparativement moins que les salariés à leur statut social;
- la subvention de l'État par travailleur est proportionnellement plus élevée dans le régime des indépendants que dans le régime des salariés(1).

(1) Ce calcul ne prend pas en compte les transferts de l'État vers les organisations syndicales pour compte de la gestion du paiement des allocations de chômage. Nous avons pris l'option de ne pas prendre en compte ces transferts pour des raisons évidentes de calcul, mais aussi parce qu'elles n'ont pas un lien direct avec les comptes de la sécurité sociale.

uit de la hoek van de werknemers en willen voor zichzelf en hun gezin een sociaal statuut dat meer bescherming biedt dan het huidige statuut. Er zijn ook steeds meer vrouwelijke zelfstandigen, met heel eigen noden en problemen.

3. Het inkomen van deze nieuwe zelfstandigen is vaak erg bescheiden en de meesten hunkeren naar meer solidariteit.

We zijn er dan ook van overtuigd dat de gewijzigde maatschappelijke en economische toestand een nieuw sociaal statuut voor zelfstandigen rechtvaardigt.

Een hervorming van het statuut der zelfstandigen mag het evenwicht van het systeem echter niet verstoren. Het statuut verbeteren kan alleen als men ook sleutelt aan de sociale bijdragen: zo kan men het evenwicht bewaren met het oog op meer solidariteit in de sector.

Eerst nemen we de sociaal-economische situatie en de sociale verzekeringen van de zelfstandigen onder de loep.

Het is al langer bekend dat dit sociaal statuut vol tegenstrijdigheden zit. Een volledig overzicht zou ons te ver leiden maar men kan toch enkele voorbeelden aanhalen:

- bij de berekening van de sociale bijdragen wordt het inkomen begrensd zodat het grootste deel van het inkomen buiten schot blijft. De zelfstandigen die het meest verdienen, leveren naar verhouding een kleinere bijdrage dan zelfstandigen met een bescheiden inkomen;
- voor het eerste kind krijgt een zelfstandige beduidend minder kinderbijslag dan een werknemer of een ambtenaar;
- de bescherming van het moederschap van de vrouwelijke zelfstandige kan de vergelijking met de bescherming in het stelsel voor de werknemers niet doorstaan.

Toch dient ook het volgende opgemerkt:

- als groep dragen de zelfstandigen verhoudingsgewijs minder bij tot hun sociaal statuut dan de werknemers;
- per gerechtigde is de rijksbijlage voor het stelsel van de zelfstandigen groter dan voor het stelsel van de werknemers(1).

(1) Hier wordt geen rekening gehouden met de gelden die het Rijk doorstort aan de vakorganisaties voor het uitbetalen van de werkloosheidsuitkeringen. Deze overdrachten zijn buiten beschouwing gelaten omdat ze moeilijk te berekenen zijn en er is trouwens geen rechtstreeks verband met de rekeningen van de sociale zekerheid.

Il en résulte que d'une part, les indépendants, et surtout les jeunes indépendants, se plaignent de la faible couverture sociale dont ils bénéficient eux et leur famille et que d'autre part, les indépendants qui bénéficient des revenus professionnels les plus élevés voient ceux-ci en partie ou totalement immunisés de cotisations sociales.

Il faut noter, que même les indépendants qui bénéficient des revenus professionnels les plus élevés se plaignent, eux aussi, de ne pas bénéficier d'une couverture sociale assez large.

Face à ces constats, la proposition opte délibérément pour de nouveaux mécanismes de solidarité au sein même du statut social des indépendants.

Elle vise à un rééquilibrage social entre la perception et la redistribution des cotisations pour offrir à ceux qui en ont le plus besoin une revalorisation de leur couverture sociale.

La philosophie de cette proposition est donc d'instaurer, sans modifier l'équilibre financier du statut social, une meilleure justice sociale entre les travailleurs indépendants.

Avant d'arriver à ces propositions concrètes, il est bon de les replacer dans leur contexte et de réaliser ce que représente aujourd'hui l'activité indépendante. C'est pourquoi nous tenions à reprendre au sein de cette proposition un certain nombre d'éléments connus qui permettront de situer le débat et les changements que nous préconisons.

I. STATISTIQUES

Combien sont-ils ?

	Travailleurs indépendants — Zelfstandigen	Activité principale — Hoofdberoep	Activité complémentaire — Nevenberoep	Aidants — Helpers	Total — Totaal
1993	666 992	557 552	109 440	75 459	742 451
1994	680 280	565 569	114 711	75 316	755 596
1995	695 180	574 500	120 680	75 950	771 130
1996	702 000	576 900	125 100	76 150	778 150
1997	712 739	582 658	130 081	75 468	788 207

Het resultaat is een halfslachtige situatie: enerzijds is er de groep van voornamelijk jonge zelfstandigen die de sociale zekerheid voor zichzelf en hun gezin ontoereikend vinden, en anderzijds zijn er de zelfstandigen die het meest verdienen, maar die hun hoge beroepsinkomen geheel of gedeeltelijk afgeschermd weten van sociale bijdragen.

Men stelt trouwens vast dat ook deze tweede groep klaagt over een ontoereikende sociale zekerheid.

In het licht van deze gegevens wil het voorstel de solidariteitsmechanismen binnen het sociaal statuut van de zelfstandigen op een nieuwe leest schoeien.

De sociale zekerheid moet worden opgewaarderd voor wie dat het meest nodig heeft, en daarom streeft het voorstel naar een nieuw maatschappelijk evenwicht tussen de geïnde bijdragen en de herverdeling ervan.

Men moet streven naar meer sociale rechtvaardigheid voor de zelfstandigen, zonder daarom te raken aan het financieel evenwicht van het sociaal statuut.

Om de wijzigingen die hier worden voorgesteld beter te begrijpen, moet men ze eerst in de juiste context plaatsen en daarom vermelden we hierna een aantal reeds bekende gegevens die een duidelijk beeld geven van de hedendaagse zelfstandige beroepsactiviteit.

I. STATISTIEKEN

Met hoevelen zijn ze ?

	Travailleurs indépendants — Zelfstandigen	Activité principale — Hoofdberoep	Activité complémentaire — Nevenberoep	Aidants — Helpers	Total — Totaal
1993	666 992	557 552	109 440	75 459	742 451
1994	680 280	565 569	114 711	75 316	755 596
1995	695 180	574 500	120 680	75 950	771 130
1996	702 000	576 900	125 100	76 150	778 150
1997	712 739	582 658	130 081	75 468	788 207

Que font-ils ?

Wat doen ze ?

Secteurs Sectoren	Activité principale — Hoofdberoep	Activité complémentaire — Nevenberoep	Ayants atteint l'âge de la pension — Pensioengerechtigde leeftijd	Total — Totaal
Agriculture. — <i>Landbouw</i>	62 341	9 928	15 712	87 985
Pêche. — <i>Visserij</i>	816	102	74	992
Industrie. — <i>Industrie</i>	131 826	24 302	12 681	168 814
Commerce. — <i>Handel</i>	236 918	54 572	26 589	318 103
Professions libérales. — <i>Vrije beroepen</i>	105 980	24 584	7 093	137 660
Services. — <i>Diensten</i>	51 523	11 847	3 027	66 399
Professions diverses. — <i>Diverse beroepen</i>	2 358	421	1 434	4 213

Vademecum — Contrôle budgétaire 1997 — Ministère des Affaires sociales-INASTI 1996.

Vademecum — Begrotingscontrole 1997 — Ministerie van Sociale Zaken-RSVZ 1996.

Combien gagnent-ils ?

Hoeveel verdienen ze ?

	Travailleurs indépendants — Zelfstandigen	Activité principale — Hoofdberoep	Activité complémentaire — Nevenberoep	Pensionnés — Gepensioneerden	Autres — Anderen	Total — Totaal
1993	359 393	320 377	39 016	16 284	29 970	405 646
1994	354 298	302 916	51 383	15 255	33 464	403 018
1995	352 637	301 749	50 888	14 746	34 904	402 297
1996	372 640	321 414	51 226	17 356	25 604	415 600
1997	378 642	326 173	52 468	17 570	27 604	423 816

Vademecum — Contrôle budgétaire 1997 — Ministère des Affaires sociales.

Vademecum — Begrotingscontrole 1997 — Ministerie van Sociale Zaken.

II. DÉFINITIONS

Dans un souci de clarté, nous tenons à définir les termes suivants :

Le statut social s'étend :

1. aux prestations familiales,
2. aux prestations de pensions,
3. aux prestations en cas de maladie ou d'invalidité,
4. aux prestations en cas de faillite.

Sont redevables de cotisations sociales :

- (a) les travailleurs indépendants,
- (b) les aidants,
- (c) les sociétés (!).

A. Les travailleurs indépendants

Est travailleur indépendant, toute personne physique qui exerce en Belgique une activité professionnelle pour laquelle elle n'est pas engagée dans les liens d'un contrat de travail ou d'un statut.

- activité professionnelle: l'activité doit être exercée dans un but de lucre, même si, en fait, elle ne produit pas de revenus;

II. DEFINITIES

Voor alle duidelijkheid volgen hier eerst een aantal definities :

Het sociaal statuut omvat :

1. de gezinsbijslagen,
2. de pensioenuitkeringen,
3. de uitkeringen bij ziekte of invaliditeit,
4. de uitkeringen bij faillissement.

Bijdrageplichtig zijn :

- (a) de zelfstandigen,
- (b) de helpers,
- (c) de vennootschappen (!).

A. De zelfstandigen

Een zelfstandige is een natuurlijke persoon die in België een beroepsactiviteit uitoefent waarbij hij of zij niet gebonden is door een arbeidsovereenkomst of een statuut.

- beroepsactiviteit: de activiteit moet worden uitgeoefend met een winst oogmerk, zelfs als ze eigenlijk geen inkomen oplevert;

- revenus: les bénéficiaires d'exploitations industrielles, commerciales ou agricoles, les rémunérations d'administrateurs, commissaires, liquidateurs ou autres personnes exerçant des mandats ou fonctions analogues dans une société par actions ou dans une société assimilée à une société par actions pour l'application de l'impôt de sociétés; les rémunérations d'associés actifs dans une société commerciale autre qu'une société par actions;

- associé actif/dirigeant d'entreprise: celui qui exerce une activité dans une société de personnes aux fins de rendre productif le capital qui lui appartient en partie. Il est assujéti, même s'il ne perçoit pas de rémunération.

B. Les aidants

Est aidant, toute personne qui, en Belgique, assiste ou supplée un travailleur indépendant dans l'exercice de sa profession sans être liée envers lui par contrat de travail.

- exceptions: le conjoint aidant de l'assujéti, les étudiants bénéficiaires d'allocations familiales, la personne aidante non mariée jusqu'au 1er janvier de son 20e anniversaire, les aidants occasionnels.

- assurance volontaire pour conjoints aidants: le conjoint aidant peut s'affilier volontairement à la même caisse d'assurances sociales que son conjoint exploitant et payer des cotisations afin de bénéficier d'indemnités en cas d'incapacité de travail et d'une allocation de maternité en cas d'accouchement.

C. Les obligations

- Affiliation à une caisse d'assurances sociales:
Délais: dans les 90 jours qui suivent le début de son activité.

- Paiement de cotisations sociales:
Echéance: trimestrielle.

Mode de calcul: cotisation forfaitaire + pourcentage des revenus professionnels de la 3e année qui précède l'exercice en cours, valorisés pour tenir compte de l'inflation.

Cotisation annuelle à charge des sociétés.

- Communication de changements.

- inkomen: de winst uit een industriële of handelsonderneming of uit een landbouwbedrijf; de bezoldiging van bestuurders, commissarissen, vereffenaars of andere personen die een vergelijkbaar mandaat of een vergelijkbare functie uitoefenen in een vennootschap op aandelen of een vennootschap die gelijkgesteld wordt met een vennootschap op aandelen voor de toepassing van de vennootschapsbelasting; de bezoldiging van werkende vennoten in een handelsvennootschap die geen vennootschap op aandelen is;

- werkende vennoot/bedrijfsleider: de persoon die in een personenvennootschap een activiteit uitoefent teneinde het kapitaal dat hem ten dele toebehoort, productief te maken. Hij is bijdrageplichtig, zelfs wanneer hij geen bezoldiging ontvangt.

B. De helpers

Een helper is een persoon die in België een zelfstandige bijstaat of vervangt in de uitoefening van zijn beroep, zonder daarom met deze zelfstandige een arbeidsovereenkomst ondertekend te hebben.

- uitzonderingen: de medewerkende echtgenoot van de bijdrageplichtige, de studenten die kinderslag krijgen, de ongehuwde helper tot 1 januari van het jaar waarin hij of zij 20 jaar wordt, de occasionele helper.

- vrijwillige verzekering voor de medewerkende echtgenoot: de medewerkende echtgenoot kan zich vrijwillig aansluiten bij dezelfde sociale verzekeringskas als de echtgenoot die zelfstandige is en bijdragen betalen om zo uitkeringen te ontvangen in geval van arbeidsongeschiktheid of een moederschapsuitkering bij een bevalling.

C. De verplichtingen

- Aansluiten bij een sociale verzekeringskas:
Termijnen: binnen 90 dagen te rekenen van het begin van de beroepsactiviteit.

- Betaling van de sociale bijdragen:
Vervaldag: trimestrieel.

Berekeningswijze: forfaitaire bijdrage plus een percentage van het beroepsinkomen van het derde jaar dat het lopende dienstjaar voorafgaat, waarbij rekening wordt gehouden met de inflatie.

Jaarlijkse bijdrage ten laste van de vennootschappen.

- Mededeling van wijzigingen.

III. COTISATIONS

A. *Le revenu de référence*

Les cotisations sociales sont en grande partie exprimées par un pourcentage des revenus professionnels majorés et réévalués de la 3ème année précédente.

- Revenus professionnels: revenus professionnels bruts, diminués des frais professionnels et éventuellement des pertes professionnelles, tels que fixés par le fisc. Pour les indépendants, personnes physiques, la part des bénéficiaires attribuée au conjoint aidant est ajoutée aux revenus du conjoint exploitant.

- Brutage: en fonction de la catégorie de cotisants à laquelle l'affilié appartenait trois ans auparavant, les revenus professionnels sont augmentés du montant des cotisations dues pour l'année de référence.

- Réévaluation: le montant bruté des revenus professionnels doit être multiplié par un coefficient de réévaluation, qui représente l'évolution de l'indice des prix à la consommation entre l'année d'acquisition des revenus et l'année de cotisation.

- Plafonnement: les revenus sur lesquels les cotisations sont calculées sont plafonnés (2 756 223 francs). Aucune cotisation n'est due sur la tranche de revenus supérieure.

B. *Indépendants à titre principal*

En payant des cotisations sociales, le travailleur indépendant bénéficie de droits en matière de sécurité sociale.

Pour ce faire, il doit payer:

- Trimestriellement, une cotisation, fixée sur base annuelle:

Cotisation minimum: tout indépendant à titre principal est au moins redevable d'une cotisation de 16,70% établie sur un revenu de 388 444 francs.

- Revenu de référence supérieur au seuil minimum:

16,70% jusqu'à 1 884 286 francs.

12,27% sur la tranche comprise entre 1 884 287 francs et 2 756 223 francs.

- Annuellement, une cotisation forfaitaire:

1 200 francs si les revenus sont compris entre 388 445 francs et 1 884 286 francs.

2 400 francs si les revenus sont supérieurs à 1 884 286 francs.

III. BIJDRAGEN

A. *Het referentie-inkomen*

De sociale bijdragen worden grotendeels berekend op basis van het verhoogde en geherwaardeerde beroepsinkomen van drie jaar voordien.

- Beroepsinkomen: bruto beroepsinkomen, na aftrek van beroepskosten en eventueel van bedrijfsverliezen, zoals die vastgesteld zijn door de fiscus. Is de zelfstandige een natuurlijke persoon, dan wordt het deel van de winst dat toegekend is aan de meewerkende echtgenoot, toegevoegd aan het inkomen van de echtgenoot die zelfstandige is.

- Bruterings: naar gelang van de categorie bijdrageplichtingen waartoe de aangeslotene drie jaar voordien behoorde, wordt het beroepsinkomen opgetrokken met het bedrag van de bijdragen die verschuldigd zijn voor het referentiejaar.

- Herwaardering: na bruterings moet het bedrag van het beroepsinkomen vermenigvuldigd worden met een herwaarderingscoëfficiënt, die de ontwikkeling weergeeft van het indexcijfer van de consumptieprijzen tussen het jaar waarin het inkomen wordt verworven en het jaar waarin de bijdrage wordt betaald.

- Begrenzing: het inkomen waarop de bijdragen berekend worden, wordt begrensd (2 756 223 frank). Voor het inkomen dat die grens overstijgt, is geen enkele bijdrage verschuldigd.

B. *Zelfstandige als hoofdberoep*

Door sociale bijdragen te betalen geniet de zelfstandige een aantal rechten inzake sociale zekerheid.

Daartoe betaalt hij:

- Per kwartaal een bijdrage vastgesteld op jaarbasis:

Minimumbijdrage: wie een zelfstandige werkzaamheid als hoofdberoep heeft, moet minstens een bijdrage betalen van 16,70% berekend op een inkomen van 388 444 frank.

- Het referentie-inkomen ligt boven deze minimumgrens:

16,70% tot 1 884 286 frank.

12,27% voor de schijf tussen 1 884 287 frank en 2 756 223 frank.

- Jaarlijks een forfaitaire bijdrage:

1 200 frank voor een inkomen tussen 388 445 frank en 1 884 286 frank.

2 400 frank voor een inkomen boven 1 884 286 frank.

C. *Indépendants à titre complémentaire*

• Définition: une activité revêt le caractère d'une activité professionnelle complémentaire lorsque:

— elle est exercée à côté d'une activité professionnelle habituelle en ordre principal de nature différente:

occupation à mi-temps comme travailleur salarié;
occupation à mi-temps comme fonctionnaire (pendant au moins 8 mois ou 200 jours par an);
prestations dans l'enseignement du jour ou du soir correspondant à 6/10 de l'horaire complet;

— elle est exercée en sus du bénéfice de certains revenus de remplacement:

prestations dans le cadre de la sécurité sociale;
pension de retraite ou d'invalidité;
indemnité obtenue en tant que victime d'un accident du travail ou d'une maladie professionnelle entraînant une incapacité de travail de 66 % au moins;

— l'intéressé préserve ses droits à une pension de retraite ou d'invalidité.

• Cotisation due: les indépendants à titre complémentaire bénéficient normalement de droits en matière de sécurité sociale sur base de leur activité principale.

Les cotisations dont ils sont redevables comme travailleur indépendant ne visent pas à ouvrir des droits à des prestations sociales comme travailleur indépendant.

• Seuil minimum: aucune cotisation n'est due lorsque les revenus professionnels acquis au cours de l'année de référence sont inférieurs à 41 601 francs.

• Revenu de référence supérieur au seuil minimum:

16,70% sur le revenu de référence compris entre 41 602 francs et 1 884 286 francs;

12,27% sur le revenu de référence compris entre 1 884 287 francs et 2 756 223 francs.

• Cotisation forfaitaire annuelle:
1 200 francs si les revenus sont compris entre 388 445 francs et 1 884 286 francs;
2 400 francs si les revenus sont supérieurs à 1 884 286 francs.

IV. PRESTATIONS

A. *Soins de santé*

Gros risques: les prestations pour les soins de santé pour lesquelles le travailleur peut bénéficier d'un remboursement sont appelées «gros risques». Ils recouvrent essentiellement:

• l'hospitalisation et les médicaments fournis durant l'hospitalisation;

C. *Zelfstandige als nevenberoep*

• Definitie: een beroepsactiviteit wordt beschouwd als een nevenberoep:

— wanneer ze uitgeoefend wordt naast een werkzaamheid van een andere aard die iemand als hoofdberoep uitoefent:

halftijdse tewerkstelling als werknemer;
halftijdse tewerkstelling als ambtenaar (ten minste 8 maanden of 200 dagen per jaar);
prestaties in het dag- of avondonderwijs die 6/10 van een volledig lesrooster vertegenwoordigen;

— wanneer ze uitgeoefend wordt door iemand die ook een bepaald vervangingsinkomen geniet:

uitkeringen in het kader van de sociale zekerheid;
een rust- of invaliditeitspensioen;
een uitkering ten gevolge van een arbeidsongeval of een beroepsziekte die een arbeidsongeschiktheid van ten minste 66 % tot gevolg heeft;

— de betrokkene behoudt zijn recht op een rust- of invaliditeitspensioen.

• Verschuldigde bijdrage: wie een zelfstandige werkzaamheid uitoefent als nevenberoep, geniet rechten inzake sociale zekerheid op grond van zijn hoofdberoep.

De bijdragen die hij of zij als zelfstandige moet betalen, geven geen recht op sociale voorzieningen voor zelfstandigen.

• Ondergrens: wanneer het beroepsinkomen in het referentiejaar onder 41 601 frank blijft, is geen enkele bijdrage verschuldigd.

• Referentie-inkomen boven de ondergrens:

16,70% van het referentie-inkomen tussen 41 602 frank en 1 884 286 frank;

12,27% van het referentie-inkomen tussen 1 884 287 frank en 2 756 223 frank.

• Jaarlijkse forfaitaire bijdrage:
1 200 frank wanneer het inkomen ligt tussen 388 445 frank en 1 884 286 frank;
2 400 frank wanneer het inkomen boven 1 884 286 frank ligt.

IV. SOCIALE VOORZIENINGEN

A. *Geneeskundige verzorging*

Grote risico's: dit zijn verstrekkingen voor geneeskundige verzorging waarvoor de zelfstandige een terugbetaling kan genieten. De «grote risico's» zijn hoofdzakelijk:

• opname in het ziekenhuis en de geneesmiddelen die daar verstrekt worden;

- les soins médicaux et obstétricaux en cas d'accouchement;
- chaque traitement dispensé pendant une hospitalisation psychiatrique ou dans un sanatorium;
- les prestations dispensées par une maison de repos agréée;
- les interventions chirurgicales et prestations d'anesthésiologie;
- les prestations de radiodiagnostic, radiothérapie, médecine nucléaire;
- les prestations de médecine interne;
- la réanimation;
- la biologie clinique;
- certaines prestations de kinésithérapie pour des pathologies bien déterminées;
- les cures thermales;
- l'hémodialyse et la dialyse péritonéale à domicile.

Petits risques : les frais courants de pharmacie et de médecine ne sont pas remboursables. Si l'indépendant souhaite bénéficier du remboursement, il doit souscrire à une assurance complémentaire auprès de sa mutualité.

- genees- en verloskundige verzorging bij een bevalling;
- alle behandelingen die verstrekt worden in een psychiatrisch ziekenhuis of in een sanatorium;
- verstrekkingen in een erkend rusthuis;
- heelkundige ingrepen en prestaties inzake anesthesiologie;
- prestaties inzake radiodiagnose, radiotherapie, nucleaire geneeskunde;
- prestaties inzake interne geneeskunde;
- reanimatie;
- klinische biologie;
- sommige prestaties in de kinesithérapie voor welbepaalde ziekten;
- een verblijf in een kuuroord;
- hemodialyse en peritoneale dialyse bij de patiënt thuis.

Kleine risico's : de normale kosten van apotheek en geneeskunde worden niet terugbetaald. Wanneer de zelfstandige hiervoor een terugbetaling wil ontvangen, moet hij een bijkomende verzekering nemen bij zijn ziekenfonds.

1995	Gros risques <i>Grote risico's</i>	Petits risques <i>Kleine risico's</i>	% %
Titulaires. — <i>Rechthebbenden</i>	609 259	399 332	66
Bénéficiaires. — <i>Rechtverkrijgenden</i>	1 065 473	810 737	76
Bénéficiaires/Titulaires. — <i>Rechthebbenden/Rechtverkrijgenden</i>	1,75	2,03	

B. Indemnités

Prestations pour incapacité de travail :

- incapacité primaire, sans indemnité qui comprend les trois premiers mois;
- incapacité primaire, avec indemnité qui comprend les neuf mois suivants;
- invalidité qui débute à partir de la deuxième année d'incapacité de travail.

Le bénéficiaire obtient pendant la période d'incapacité primaire avec indemnité et la période d'invalidité, un montant fixe, avec un suppléant pour les personnes à charge.

Assurance maternité

L'indemnité est payée pour une période de trois semaines immédiatement après l'accouchement. L'indemnité consiste en un montant forfaitaire.

B. Uitkeringen

Uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid :

- primaire ongeschiktheid, zonder uitkering in de eerste drie maanden;
- primaire ongeschiktheid, met uitkering in de negen volgende maanden;
- invaliditeit die begint vanaf het tweede jaar van de arbeidsongeschiktheid.

Tijdens de periode van primaire ongeschiktheid en tijdens de invaliditeitsperiode krijgt de betrokkene een vast bedrag met een toeslag voor de personen ten laste.

Moederschapsverzekering

De uitkering word betaald voor een periode van drie weken onmiddellijk na de bevalling en bestaat uit een forfaitair bedrag.

C. Pensions

Le statut social prévoit l'octroi de divers types de pensions :

- pension de retraite: accordée à la personne qui a elle-même exercé une activité en qualité de travailleur indépendant;
- pension de retraite anticipée: accordée à la personne qui a elle-même exercé une activité en qualité de travailleur indépendant, moyennant certaines conditions de carrière et une réduction du montant de la pension de 5% par année d'anticipation;
- pension de survie: accordée au conjoint survivant du chef de la carrière exercée en qualité de travailleur indépendant par le conjoint décédé;
- pension de conjoint divorcé: le conjoint divorcé, homme ou femme, peut obtenir, en complément de sa propre pension éventuelle, une pension pour les années prestées par son ex-conjoint en tant qu'indépendant, pendant les années de mariage;
- pension de conjoint séparé de fait ou de corps: l'époux ou l'épouse peut obtenir une part de la pension qui aurait pu être accordée à l'autre conjoint s'il n'y avait pas eu de séparation;
- pension inconditionnelle: pour la période antérieure à 1984, les cotisations de pension payées avant cette date, permettent l'octroi d'une pension de retraite ou de survie à ceux qui ne peuvent prétendre à une pension de retraite, de survie ou de conjoint divorcé.

Il est important de souligner qu'a été instaurée, pour les années de carrière après 1983, une pension proportionnelle aux revenus perçus par l'indépendant, relevant ainsi progressivement le montant de la pension allouée. Le concept d'assurance est donc renforcé.

Il faut enfin ajouter que les trimestres pour lesquels l'indépendant a obtenu une dispense de cotisations ne sont pas pris en compte dans le calcul des montants de la pension.

D. Prestations familiales

Les prestations sont, en principe, les mêmes que pour les travailleurs salariés, sauf en ce qui concerne le montant de l'allocation ordinaire pour le premier enfant et l'absence de supplément d'âge pour le dernier né ou l'enfant unique :

- allocation de naissance,
- allocations familiales,
- allocations d'orphelin,

C. Pensioenen

Het sociaal statuut voorziet in de uitbetaling van verschillende soorten pensioenen :

- rustpensioen: wordt toegekend aan de persoon die zelf een beroepsactiviteit heeft uitgeoefend als zelfstandige;
- vervroegd rustpensioen: wordt toegekend aan de persoon die zelf een beroepsactiviteit heeft uitgeoefend als zelfstandige, wanneer de loopbaan aan bepaalde voorwaarden voldoet en mits het pensioenbedrag wordt verminderd met 5% per jaar vervroeging;
- overlevingspensioen: wordt toegekend aan de overlevende echtgenoot op grond van de loopbaan als zelfstandige van de overleden echtgenoot;
- pensioen van de uit de echt gescheiden echtgenoot: een uit de echt gescheiden echtgenoot, man of vrouw, kan als aanvulling op zijn eventueel persoonlijk pensioen, een pensioen verkrijgen voor de jaren die de gewezen echtgenoot als zelfstandige gedurende de huwelijksjaren heeft gepresteerd;
- pensioen van de feitelijk of van tafel en bed gescheiden echtgenoot: de echtgenoot of echtgenote kan een deel verkrijgen van het pensioen dat toegekend zou zijn aan de andere echtgenoot, indien er geen scheiding geweest was;
- onvoorwaardelijk pensioen: op basis van de pensioenbijdragen die vóór 1984 betaald zijn, kan een rust- of overlevingspensioen toegekend worden aan wie geen aanspraak kan maken op een rust- of overlevingspensioen of op een pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot.

Hier dient ook opgemerkt dat er voor de loopbaanjaren na 1983 een pensioen is ingesteld in verhouding tot het inkomen van de zelfstandige; zo wordt het toegekende pensioenbedrag geleidelijk opgetrokken, wat dan weer meer in de richting gaat van een verzekering.

Tot slot moet men hier nog aan toevoegen dat bij de berekening van de pensioenbedragen geen rekening wordt gehouden met de kwartalen waarvoor de zelfstandige vrijstelling van bijdrage heeft gekregen.

D. Gezinsbijslagen

De uitkeringen zijn in principe dezelfde als voor werknemers; er is wel een verschil voor het bedrag van de gewone kinderbijslag voor het eerste kind en er wordt geen leeftijdsbijslag uitbetaald voor het laatstgeboren kind of voor een enig kind :

- kraamgeld,
- gezinsbijslag,
- wezenuitkering,

- allocations familiales ordinaires,
- allocations pour un enfant d'un indépendant pensionné avec personne à charge ou du conjoint survivant du pensionné,
- allocations majorées pour un enfant d'un indépendant en incapacité de travail avec personne à charge,
- allocations familiales majorées plus allocation supplémentaire pour un enfant handicapé,
- prime d'adoption.

Cette proposition est basée sur deux axes :

- I. Améliorer la couverture sociale des indépendants
- II. Financer ces avancées sociales de manière solidaire

Ces deux axes se déclinent en cinq propositions d'avancées sociales en faveur des indépendants, chacune d'elles ayant été évaluée en terme de coût budgétaire pour le statut social des indépendants :

1. Égaliser les allocations familiales du premier enfant.
2. Doubler le congé de maternité des travailleuses indépendantes.
3. Revaloriser les indemnités pour cause d'invalidité.
4. Supprimer la réduction pour cause d'anticipation de pension.
5. Instaurer un droit à la pension pour les périodes de dispense.

... et deux propositions visant à financer ces cinq propositions :

1. Déplafonner les cotisations sociales.
2. Moduler la cotisation forfaitaire des sociétés.

I. Améliorer la couverture sociale des indépendants

1. Égaliser les allocations familiales du premier enfant

La proposition vise à égaliser les allocations familiales des enfants d'indépendants sur les allocations familiales octroyées dans le régime des travailleurs salariés. Cette mesure touchera les couples dont les deux conjoints sont indépendants, et ceux où l'un des deux conjoints est indépendant et l'autre est sans profession.

- gewone kinderbijslag,
- kinderbijslag voor het kind van een gepensioneerde zelfstandige met personen ten laste of voor het kind van de overlevende echtgenoot van de gepensioneerde,
- verhoogde kinderbijslag voor het kind van een zelfstandige die arbeidsongeschikt is en personen ten laste heeft,
- verhoogde kinderbijslag met een bijkomende kinderbijslag voor een gehandicapt kind,
- adoptiepremie.

De twee krachtlijnen van dit voorstel zijn :

- I. De sociale zekerheid voor de zelfstandigen verbeteren
- II. Deze sociale voordelen op een solidaire manier financieren

Deze twee krachtlijnen zijn vertaald in vijf voorstellen om de sociale zekerheid van de zelfstandigen te verbeteren, waarbij ook is berekend hoeveel deze voorgestelde maatregelen zullen kosten :

1. De kinderbijslag voor het eerste kind gelijkstellen.
2. Het moederschapsverlof voor vrouwelijke zelfstandigen verdubbelen.
3. De invaliditeitsuitkeringen verhogen.
4. De pensioenvermindering wegens vervroegd pensioen afschaffen.
5. Een pensioenrecht toekennen voor de periodes van vrijstelling.

... en twee voorstellen om deze vijf doelstellingen te financieren :

1. De maximumbedragen voor de berekening van de sociale bijdragen afschaffen.
2. De forfaitaire bijdrage voor de vennootschappen variabel maken.

I. De sociale zekerheid voor de zelfstandigen verbeteren

1. De kinderbijslag voor het eerste kind gelijkstellen

Dit voorstel strekt ertoe de kinderbijslag voor de kinderen van zelfstandigen gelijk te schakelen met die van het stelsel van de werknemers. Deze maatregel geldt voor partners die beiden zelfstandigen zijn en voor zelfstandigen met een partner zonder beroep.

En effet, dans le cas où l'un des deux parents est salarié, les allocations familiales sont versées par la caisse d'allocations familiales de ce travailleur.

2. Doubler le congé de maternité des indépendantes

Il s'agit ici d'obtenir une amélioration de la protection de la maternité de la travailleuse indépendante: adjoindre une période de repos prénatal d'une durée de trois semaines; l'indemnisation supplémentaire sera d'un montant identique à l'indemnisation de la période postnatale, soit 35 853 francs (au 1er décembre 1998). Si l'intéressée ne désire pas prendre de repos prénatal, elle peut demander de reporter cette période à l'expiration du repos postnatal.

Cette proposition part du constat que de plus en plus de femmes travailleurs indépendantes qui souhaitent bénéficier d'un plus long repos d'accouchement, pourraient assumer celui-ci professionnellement, mais ne peuvent pas se le permettre financièrement.

3. Revaloriser les indemnités pour cause d'invalidité

Cette proposition vise à augmenter sensiblement le montant de l'indemnité d'invalidité en faveur des travailleurs indépendants qui ont mis fin à l'exploitation de leur entreprise et qui bénéficient de l'assimilation pension pour cause d'incapacité de travail.

L'augmentation proposée rencontre une revendication prioritaire des organisations de travailleurs indépendants représentées au sein des organes de gestion du statut social et constitue la première étape d'un objectif qui devrait permettre, à terme, d'instaurer un revenu social décent pour cette catégorie d'invalides qui ne possède plus d'exploitation professionnelle.

4. Supprimer la réduction pour cause d'anticipation de pension

Il s'agit ici de supprimer la réduction de la pension pour cause d'anticipation: le régime de pension des travailleurs indépendants est le seul qui comporte encore un coefficient de pénalisation en cas d'anticipation, soit 5% par année d'anticipation. Cela veut dire qu'un travailleur indépendant décidant de prendre sa pension anticipativement, perd définitivement 5% de son allocation de retraite par année d'anticipation. Dans le pire des cas, il peut donc perdre définitivement 25% de sa pension.

En outre, étant donné la réforme intervenue au mois de juillet 1997, une condition de carrière de 35 ans est imposée, à terme, pour l'obtention d'une pension anticipée.

Als een van beide ouders loontrekkende is, wordt de kinderbijslag betaald door het kinderbijslagfonds van de werknemer.

2. Het moederschapsverlof voor vrouwelijke zelfstandigen verdubbelen

Bedoeling is de moederschapsbescherming van de vrouwelijke zelfstandige te verbeteren door een voorbevallingsrust van drie weken toe te kennen; de bijkomende uitkering is dezelfde als de uitkering voor de nabevallingsrust, dit wil zeggen 35 853 frank (op 1 december 1998). Als de betrokkene geen voorbevallingsrust wil nemen, mag ze vragen dat deze periode wordt toegevoegd aan de nabevallingsrust.

Er is immers vastgesteld dat voor veel vrouwelijke zelfstandigen die een langere bevallingsrust willen, niet het werk een probleem is maar de financiële repercussies.

3. De invaliditeitsuitkeringen verhogen

Dit voorstel strekt ertoe de invaliditeitsuitkering te verhogen van zelfstandigen die hun bedrijf hebben stopgezet en die vallen onder het stelsel van de pensioenering wegens arbeidsongeschiktheid.

De voorgestelde verhoging komt tegemoet aan een van de voornaamste eisen van de zelfstandigenorganisaties die vertegenwoordigd zijn in de organen die het sociaal statuut beheren. Deze maatregel vormt een eerste fase naar het einddoel, namelijk een menswaardig vervangingsinkomen voor deze categorie van invaliden die hun bedrijf hebben stopgezet.

4. Depensioenvermindering wegens vervroegd pensioen afschaffen

De vermindering van het pensioenbedrag bij vervroegde pensioenering moet worden afgeschaft: het pensioenstelsel van de zelfstandigen is het enige met een strafcoëfficiënt bij vervroegde pensioenering, namelijk 5% per jaar. Dat wil zeggen dat de zelfstandige voor elk jaar dat hij vroeger dan normaal met pensioen gaat, definitief 5% van zijn pensioen verliest. In het slechtste geval kan hij dus definitief 25% van zijn pensioen verliezen.

Bovendien is krachtens de hervorming van juli 1997 een loopbaan van 35 jaar vereist om vervroegd pensioen te kunnen krijgen.

Dans ce cadre, et dans un souci d'équité par rapport aux autres régimes, la suppression de ce coefficient d'anticipation est prévue par la présente proposition.

5. Instaurer un droit à la pension pour les périodes de dispense

Dans le même objectif d'amélioration des pensions des travailleurs indépendants, nous proposons d'intégrer dans le calcul de la pension, les trimestres pendant lesquels l'indépendant a obtenu une dispense de paiement de cotisations sociales.

En effet, il est peu solidaire de permettre à un travailleur indépendant en difficulté d'obtenir une dispense de cotisation mais de lui faire payer cette mesure favorable lors de son accession à la pension. Il nous semble plus cohérent d'éviter toute pénalisation née de la situation due aux problèmes rencontrés par le travailleur.

Budgétairement, cette proposition est marginale.

II. Proposition de financement du statut social des travailleurs indépendants

Comme nous l'avons développé plus haut, notre proposition vise à rétablir une certaine égalité et une meilleure protection au sein du statut social des indépendants tout en maintenant l'équilibre financier du système.

Cet objectif découle d'une volonté politique, sociale et économique.

C'est pourquoi les mesures proposées afin d'améliorer le statut social des travailleurs indépendants ne peuvent se concevoir que via une nouvelle forme de financement de ce statut.

1. Déplafonnement des cotisations sociales

Dans l'introduction, nous avons fait remarquer que les revenus pris en compte pour le calcul des cotisations sont :

- plafonnés vers le haut, ce qui favorise les « gros » revenus;
- limités vers le bas, ce qui défavorise les « petits » revenus.

Le taux de perception des cotisations sociales est dégressif en fonction de l'accroissement des revenus ce qui signifie que les indépendants à « gros » revenus paient proportionnellement moins de cotisations sociales que les indépendants à « petits » revenus.

Afin d'instaurer un rééquilibrage entre les cotisations, la proposition vise à assurer un déplafonnement des revenus pris en compte pour le calcul des cotisations. Ceci consiste en la suppression du seuil ma-

Om de wanverhouding met de andere stelsels een beetje recht te trekken, voorziet dit voorstel in de afschaffing van deze verminderingscoëfficiënt.

5. Een pensioenrecht toekennen voor periodes van vrijstelling

Om de pensioenen van de zelfstandigen op te trekken, stellen wij ook voor om bij de berekening ervan de trimesters mee te tellen tijdens welke de zelfstandige een vrijstelling van de sociale bijdragen heeft gekregen.

Het is weinig solidair een zelfstandige in moeilijkheden een vrijstelling van de sociale bijdragen toe te kennen maar hem voor deze gunstige maatregel te laten boeten wanneer hij met pensioen gaat. Wij vinden het logischer geen sanctie te verbinden aan een situatie die is ontstaan doordat de zelfstandige zich ooit in moeilijkheden bevond.

Dit voorstel heeft een geringe budgettaire weerslag.

II. Voorstel voor de financiering van het sociaal statuut van de zelfstandigen

Zoals eerder gezegd, streeft dit voorstel naar meer gelijkheid en een betere bescherming binnen het sociaal statuut van de zelfstandigen, zonder dat het financieel evenwicht van het systeem in het gedrang komt.

Deze doelstelling is gebaseerd op politieke, sociale en economische overwegingen.

Daarom zijn de voorgestelde maatregelen tot verbetering van het sociaal statuut van de zelfstandigen alleen mogelijk via een nieuwe vorm van financiering van dit statuut.

1. Afschaffing van de begrenzing van de sociale bijdragen

In de inleiding hebben we er al op gewezen: voor de inkomsten waarop de berekening van de bijdragen is gebaseerd, geldt:

- een maximumbedrag, wat de hoge inkomens bevoordeelt;
- een minimumbedrag, wat de kleine inkomens benadeelt.

De bijdragevoet is degressief in verhouding tot de inkomens, wat betekent dat zelfstandigen met een hoog inkomen proportioneel minder sociale bijdragen betalen dan zelfstandigen met een klein inkomen.

Om met betrekking tot de bijdragen een nieuw evenwicht tot stand te brengen, wil dit voorstel het maximumbedrag afschaffen waarmee rekening wordt gehouden bij de berekening van de bijdragen.

ximum au-dessus duquel aucune cotisation n'est perçue avec instauration d'un taux uniforme de perception des cotisations, de 16,70 % sur l'ensemble des revenus supérieurs au plafond minimum.

2. Cotisation des sociétés

Les sociétés sont soumises à un taux unique de cotisation. La charge est donc proportionnellement plus forte sur les « petites » sociétés que sur les « grosses ».

L'objectif de la proposition est de moduler la cotisation des sociétés en fonction du capital tout en instaurant une limite, relativement basse d'ailleurs. Ainsi, on restreint les passages en société d'indépendants qui n'ont aucune justification économique tout en faisant contribuer plus fortement les sociétés dont le capital est le plus important.

La cotisation des sociétés, à destination du statut social, sera modulée selon les paliers suivants :

— 12 500 francs/an pour les sociétés dont le capital est inférieur ou égal à 750 000 francs;

— 25 000 francs/an pour les sociétés dont le capital est supérieur à 750 000 francs et inférieur ou égal à 2 500 000 francs;

— 50 000 francs/an pour les sociétés dont le capital est supérieur à 2 500 000 francs.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

Cet article vise à égaliser les allocations familiales des enfants de travailleurs indépendants avec celles des travailleurs salariés. Il est donc fait explicitement référence à la loi fixant les allocations familiales des travailleurs salariés.

Articles 3, 4 et 5

Cet article vise à accorder un repos prénatal d'une durée de trois semaines à la travailleuse indépendante. L'indemnisation est d'un montant identique à l'indemnisation accordée actuellement dans le cadre du repos postnatal. Si l'intéressée ne désire pas prendre de repos prénatal, elle peut reporter celui-ci à l'expiration du repos postnatal.

Article 6

Cette disposition vise à réévaluer de manière substantielle les indemnités versées en faveur des travailleurs indépendants invalides ayant mis fin à leur exploitation.

Het maximumbedrag waarboven geen bijdragen worden geïnd, wordt afgeschaft en voor alle inkomsten die boven de minimumgrens liggen, wordt een eenvormige bijdragevoet gehanteerd, namelijk 16,70%.

2. Bijdragen van de vennootschappen

Momenteel geldt voor de vennootschappen één bijdragevoet. Deze last drukt in verhouding dus zwaarder op de kleine vennootschappen dan op de grote.

Het doel van dit voorstel is de bijdragen van de vennootschappen te laten afhangen van het kapitaal met evenwel een vrij lage minimumgrens. Zo voorkomt men dat zelfstandigen zonder enige economische reden een vennootschap gaan oprichten en zorgt men er tegelijk voor dat vennootschappen met een omvangrijk kapitaal meer bijdragen betalen.

De bijdragen van de vennootschappen, die bestemd zijn voor het sociaal statuut, worden op de volgende manier berekend :

— 12 500 frank per jaar voor vennootschappen met een kapitaal van minder dan of gelijk aan 750 000 frank;

— 25 000 frank per jaar voor vennootschappen met een kapitaal van meer dan 750 000 frank maar minder dan of gelijk aan 2 500 000 frank;

— 50 000 frank per jaar voor vennootschappen met een kapitaal van meer dan 2 500 000 frank.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2

Dit artikel strekt ertoe de kinderbijslag voor kinderen van zelfstandigen gelijk te schakelen met die voor kinderen van werknemers. Er wordt dus uitdrukkelijk verwezen naar de wet betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders.

Artikelen 3, 4 en 5

Deze artikelen strekken ertoe vrouwelijke zelfstandigen een voorbevallingsrust van drie weken toe te kennen. Zij krijgen dan dezelfde uitkering als die welke momenteel wordt toegekend tijdens de nabevallingsrust. Als de betrokkene geen voorbevallingsrust wil nemen, mag ze die toevoegen aan de nabevallingsrust.

Artikel 6

Deze bepaling wil de vergoedingen optrekken die worden toegekend aan invalide zelfstandigen die hun beroepsbezigheid hebben stopgezet.

Article 7

Le régime de pension des travailleurs indépendants est le seul qui comporte encore un coefficient de pénalisation en cas d'anticipation, soit 5% par année d'anticipation. Cet article abroge la mesure qui imposait ces 5% de pénalité par année d'anticipation de l'âge de la retraite pour les indépendants.

Article 8

Le but de cet article est de ne pas pénaliser un indépendant qui aurait bénéficié, durant une période, de dispenses de cotisations sociales. En effet, si l'indépendant obtient des dispenses, les trimestres pendant lesquels il n'a pas payé de cotisations, ne sont pas pris en considération pour le calcul de sa pension. Cette mesure pénalise les pensionnés qui se sont trouvés dans le besoin au cours de leur carrière professionnelle. Il s'agit donc ici de régulariser ces personnes afin qu'elles puissent valoriser ces années de travail.

Articles 9 et 10

Le but de ces articles est d'assurer une plus grande solidarité entre les indépendants et de leur donner les moyens d'améliorer leur protection sociale tout en maintenant l'équilibre financier du système. Il faut donc trouver une nouvelle source de financement aux mesures développées plus haut. Par ces deux articles, un déplafonnement des cotisations sociales est réalisé.

Un taux unique est appliqué quels que soient les revenus pris en compte. Les cotisations forfaitaires sont quant à elles maintenues. Vu les recettes dégagées par cette disposition, on compense en grande partie les dépenses engendrées par l'amélioration du statut social des travailleurs indépendants.

Articles 11 et 12

Ces dispositions visent à établir la concordance entre les différents articles suite à une renumérotation au sein des articles 12 et 13 de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants.

Article 13

L'article 91 de la loi du 30 décembre 1992 instaure une cotisation forfaitaire à charge des sociétés.

La proposition vise à moduler cette cotisation selon le capital social souscrit tel que défini dans les lois coordonnées sur les sociétés commerciales. Le but est de restreindre le passage en société d'indépendants qui n'ont aucune justification économique, et de faire

Artikel 7

Alleen het pensioenstelsel van de zelfstandigen bevat een verminderingscoëfficiënt bij vervroegde pensionering van 5% per jaar vervroeging. Dit artikel schaft de maatregel af die 5% vermindering oplegde voor elk jaar dat een zelfstandige vroeger dan normaal met pensioen ging.

Artikel 8

Het doel van dit artikel is dat een zelfstandige die gedurende een bepaalde periode is vrijgesteld van sociale bijdragen, niet langer wordt gestraft. Momenteel is het zo dat wanneer een zelfstandige vrijstelling krijgt, bij de berekening van zijn pensioen geen rekening wordt gehouden met de trimesters tijdens welke hij geen bijdragen heeft betaald. Deze maatregel straft gepensioneerden die tijdens hun loopbaan in problemen zijn geraakt. De bedoeling is dus de situatie van deze mensen in orde te brengen zodat ze deze werkjaren kunnen doen gelden.

Artikelen 9 en 10

Deze artikelen strekken ertoe de solidariteit tussen de zelfstandigen te vergroten en hun de middelen te verschaffen om hun sociale bescherming te verbeteren zonder dat het financiële evenwicht van het systeem in gevaar komt. De maatregelen die hierboven zijn opgesomd, vereisen een nieuwe bron van financiering. Deze twee artikelen schaffen de begrenzingen van de sociale bijdragen af.

Eenzelfde percentage wordt toegepast ongeacht de omvang van de inkomsten. De forfaitaire bijdragen blijven behouden. De opbrengst van deze maatregel zal de kosten van de verbetering van het sociaal statuut van de zelfstandigen grotendeels opvangen.

Artikelen 11 en 12

Deze bepalingen herstellen de concordantie tussen de verschillende artikelen na de vernummering binnen de artikelen 12 en 13 van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen.

Artikel 13

Artikel 91 van de wet van 30 december 1992 legt een forfaitaire bijdrage op aan de vennootschappen.

Het voorstel strekt ertoe deze bijdrage te laten variëren volgens het geplaatste maatschappelijk kapitaal, zoals dat is vastgesteld in de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen. Het doel is te voorkomen dat zelfstandigen zonder enige economi-

contribuer davantage les sociétés qui ont un capital social plus important. Cette disposition permet de compléter le financement du statut social afin d'atteindre l'équilibre financier du système.

Philippe MAHOUX.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 2, 2°, de la loi du 29 mars 1976 relative aux prestations familiales des travailleurs indépendants est complété par la disposition suivante :

«le montant de ces prestations est identique à celui fixé dans les lois coordonnées du 19 décembre 1939 relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés;».

Art. 3

L'article 12*bis* de l'arrêté royal du 20 juillet 1971 instituant un régime d'assurance contre l'incapacité de travail en faveur des travailleurs indépendants, inséré par l'arrêté royal du 24 janvier 1990, est remplacé par la disposition suivante :

«Art. 12*bis*. — Le repos prénatal débute, à la demande de la titulaire, au plus tôt à partir de la troisième semaine qui précède la date présumée de l'accouchement. À cet effet, la titulaire remet à son organisme assureur un certificat médical attestant que l'accouchement doit normalement se produire à la fin de la période de repos sollicitée. Si l'accouchement se produit après la date prévue par le médecin, le repos prénatal est prolongé jusqu'à la date réelle de l'accouchement.

Le repos postnatal s'étend à une période ininterrompue de trois semaines qui prend cours le lendemain du jour de l'accouchement. Cette période peut être prolongée à concurrence de la période de repos prénatal prévue à l'alinéa premier que la titulaire n'aurait pas sollicitée. Cette prolongation ne peut excéder une période de trois semaines.

sche reden een vennootschap oprichten en tegelijk de vennootschappen met een omvangrijker maatschappelijk kapitaal meer te laten bijdragen. Ook hier is het de bedoeling de verbetering van het sociaal statuut te financieren zodat het systeem financieel in evenwicht blijft.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 2, 2°, van de wet van 29 maart 1976 betreffende de gezinsbijslag voor zelfstandigen wordt aangevuld als volgt :

«het bedrag van die kinderbijslag is gelijk aan dat vastgesteld door de gecoördineerde wetten van 19 december 1939 betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders;».

Art. 3

Artikel 12*bis* van het koninklijk besluit van 20 juli 1971 houdende instelling van een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid ten voordele van de zelfstandigen, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 24 januari 1990, wordt vervangen als volgt :

«Art. 12*bis*. — De voorbevallingsrust neemt een aanvang, op verzoek van de gerechtigde, ten vroegste vanaf de derde week vóór de vermoedelijke bevallingsdatum. De gerechtigde geeft daartoe aan haar verzekeringsinstelling een geneeskundig getuigschrift af, waarbij wordt verklaard dat ze normaal zal bevallen aan het einde van de gevraagde bevallingsrust. Ingeval de bevalling plaatsheeft na de datum die door de geneesheer is voorzien, wordt de voorbevallingsrust verlengd tot aan de werkelijke datum van de bevalling.

De nabevallingsrust strekt zich uit over een ononderbroken tijdvak van drie weken te rekenen van de dag na die van de bevalling. Dat tijdvak kan worden verlengd met de in het eerste lid bedoelde periode van de voorbevallingsrust die de gerechtigde niet heeft opgenomen. Die verlenging kan niet meer dan drie weken bedragen.

Durant les périodes de repos visées aux alinéas précédents, la titulaire est censée être incapable de travailler en application de l'article 21, alinéa 2, et percevoir une allocation de maternité de 60 000 francs.»

Art. 4

Dans l'article 34*bis* du même arrêté royal du 20 juillet 1971, inséré par l'arrêté royal du 24 janvier 1990, les mots «la demande visée à l'article 62*bis*» sont remplacés par les mots «la demande visée à l'article 12*bis*».

Art. 5

L'article 62*bis* du même arrêté royal du 20 juillet 1971, inséré par l'arrêté royal du 24 janvier 1990, est abrogé.

Art. 6

Dans l'article 10, deuxième alinéa, du même arrêté royal du 20 juillet 1971, inséré par l'arrêté royal du 18 mai 1993 et remplacé par l'arrêté royal du 14 juillet 1994, les mots «333,80 francs ou 250,35 francs» sont remplacés par les mots «345,38 francs ou 262,97 francs».

Art. 7

À l'article 3, § 2, de l'arrêté royal du 30 janvier 1997 relatif au régime de pension des travailleurs indépendants en application des articles 15 et 27 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux de pensions et de l'article 3, § 1er, 4°, de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne, les alinéas 2 et 3 sont abrogés.

Art. 8

L'article 94*bis*, alinéa 2, de l'arrêté royal du 19 décembre 1967 portant règlement général en exécution de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants, ajouté par l'arrêté royal du 2 juillet 1981, remplacé par l'arrêté royal du 14 juin 1982 et modifié par l'arrêté royal du 19 novembre 1984, est abrogé.

Tijdens de tijdvakken van moederschapsrust wordt de gerechtigde geacht arbeidsongeschikt te zijn met toepassing van artikel 21, tweede lid, en ontvangt zij een moederschapsuitkering van 60 000 frank.»

Art. 4

In artikel 34*bis* van hetzelfde koninklijk besluit van 20 juli 1971, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 24 januari 1990, worden de woorden «de aanvraag bedoeld in artikel 62*bis*» vervangen door de woorden «de aanvraag bedoeld in artikel 12*bis*».

Art. 5

Artikel 62*bis* van hetzelfde koninklijk besluit van 20 juli 1971, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 24 januari 1990, wordt opgeheven.

Art. 6

In artikel 10, tweede lid, van hetzelfde koninklijk besluit van 20 juli 1971, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 18 mei 1993 en vervangen bij het koninklijk besluit van 14 juli 1994, worden de woorden «333,80 frank of 250,35 frank» vervangen door de woorden «345,38 frank of 262,97 frank».

Art. 7

In artikel 3, § 2, van het koninklijk besluit van 30 januari 1997 betreffende het pensioenstelsel der zelfstandigen met toepassing van de artikelen 15 en 27 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels en van artikel 3, § 1, 4°, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese en Monetaire Unie, worden het tweede en het derde lid opgeheven.

Art. 8

Het tweede lid van artikel 94*bis* van het koninklijk besluit van 19 december 1967 houdende algemeen reglement ter uitvoering van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen, toegevoegd bij het koninklijk besluit van 2 juli 1981, vervangen bij het koninklijk besluit van 14 juni 1982 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 19 november 1984, wordt opgeheven.

Art. 9

À l'article 12 de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants sont apportées les modifications suivantes :

1° au § 1er, dont le 3° devient le 2°, les 1° et 2° sont remplacés par :

« 1° 16,70% sur l'ensemble des revenus professionnels; »

2° au § 2, dont le 3° devient le 2°, les 1° et 2° sont remplacés par :

« 1° 16,70% sur l'ensemble des revenus professionnels. »

Art. 10

À l'article 13, § 1er, alinéa 2, du même arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967, dont le 3° devient le 2°, les 1° et 2° sont remplacés par :

« 1° 16,70% sur l'ensemble des revenus professionnels; »

Art. 11

À l'article 12, § 3, du même arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967, le renvoi « 3° » est remplacé par « 2° ».

Art. 12

À l'article 13, § 2, du même arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967, le renvoi « 3° » est remplacé par « 2° ».

Art. 13

L'article 91, § 1er, de la loi du 30 décembre 1992 portant des dispositions sociales et diverses, modifié par l'arrêté royal du 18 novembre 1996, est remplacé par la disposition suivante :

« § 1er. Les sociétés sont tenues de verser une cotisation annuelle forfaitaire fixée à :

1° 12 500 francs pour les sociétés dont le capital souscrit est inférieur ou égal à 750 000 francs;

2° 25 000 francs pour les sociétés dont le capital social souscrit est supérieur à 750 000 francs et inférieur ou égal à 2 500 000 francs;

3° 50 000 francs pour les sociétés dont le capital social souscrit est supérieur à 2 500 000 francs. »

Philippe MAHOUX.

Art. 9

In artikel 12 van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1, waarvan het 3° het 2° wordt, worden het 1° en het 2° vervangen als volgt :

« 1° 16,70% op de gezamenlijke beroepsinkomsten; »

2° in § 2, waarvan het 3° het 2° wordt, worden het 1° en het 2° vervangen als volgt :

« 1° 16,70% op de gezamenlijke beroepsinkomsten. »

Art. 10

In artikel 13, § 1, tweede lid, van hetzelfde koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967, waarvan het 3° het 2° wordt, worden het 1° en 2° vervangen als volgt :

« 1° 16,70% op de gezamenlijke beroepsinkomsten; »

Art. 11

In artikel 12, § 3, van hetzelfde koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 wordt de verwijzing « 3° » vervangen door de verwijzing « 2° ».

Art. 12

In artikel 13, § 2, van hetzelfde koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 wordt de verwijzing « 3° » vervangen door de verwijzing « 2° ».

Art. 13

In artikel 91, van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 18 november 1996, wordt § 1 gewijzigd als volgt :

« § 1. De vennootschappen zijn een jaarlijkse forfaitaire bijdrage verschuldigd die is vastgesteld op :

1° 12 500 frank voor de vennootschappen met een geplaatst maatschappelijk kapitaal van minder dan of gelijk aan 750 000 frank;

2° 25 000 frank voor vennootschappen met een geplaatst maatschappelijk kapitaal van meer dan 750 000 frank maar minder dan of gelijk aan 2 500 000 frank;

3° 50 000 frank voor vennootschappen met een geplaatst maatschappelijk kapitaal van meer dan 2 500 000 frank. »